Ч. 90. Львів, пятниця дня 23 цьвітня (6. мая) 1904. Річник VIII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . . 1·70 кор.

За границею.

на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Пораженє Росиї.

(X) Росийскому оружю рішучо не веде ся. Росия дала ся не лише на морі заскочити Японцям, понесла там величезні втрати значної части східно-азийскої фльоти і показала, що на морі ніяк не може видержати боротьби з так вишколеним на основі европейскої просьвіти противником, яким є Японці. Але таких невдач могли всї сподївати ся, знаючи, що не на морі сила Росия, а на суші, де вже нераз Росия мала нагоду виявити перевагу свого оружя. Тимчасом і на суші показало ся, як патріотично одушевлене війско, переняте до глибини високою ідеєю, тактично вельми зручно кермоване, зуміло в останних днях по десятидневнім бою не лише вибороти собі перехід через ріку Ялю, але обійшовши одно крило росийского війска, обійти єго з заду і забрати єму двайцять пушок з запрягом і многими бранцями, а влучностю своїх вистрілів положити трупом чимало росийских офіцирів. Як небудь деякі дневники вважають сей успіх Японців пересадно розмальованим і сему пораженю росийских війск не надають такої ваги, вважаючи сей десятидневий бій лише вступним, після котрого прийде відтак до головної розправи, всеж таки не можна сего затаїти, що і се вступне пораженє росийского війска вельми пригнобити мусїло єго духа як і в цїлій Росиї, а успіх Японців, хочби як преувеличений, розогнив в їх війску одушевленє і додав їм нової понуки до побідних змагань.

Се пораженє потерпіла Росия як-раз в тій хвилї, коли цар-миротворець Миколай II, що спричинив свого часу відому конференцию в Газї і єго перший дорадник ґр. Лямбсдорф, автор відомого миротворчого маніфесту, велїли в »Правительственнім Вѣстник-у« оповістити сьвітови, що Росия прямо відклонює всяке посередництво примиреня з Японцями і сьвідома своєї побідної сили, не стерпить вмішуваня ніякої держави при укладаню мирних постанов. Недавно іменно порушили були гадку мирного посередництва анґлїйскі дневники, а поважна часопись »Новости« відозвала ся прихильно про сю гадку. Анґлїйске дневникарство відтак ще живійше заговорило на сю тему, а росийскі дневники не мали відваги сему суперечити. Так після невдач росийскої фльоти почала гадка мирного посередництва в росийскій суспільности ширити ся, коли нараз »Правительственный Вѣстникъ« положив конець сим передчасним надїям. З висшого приказу затрублено знов у всїх росийских дневниках до бою, а також »Новости« замовкли про мирне посередництво.

Очивидно »Новости« не виступали із своєю статею без висшої відомости, а цїль була зовсїм очивидна — вивідати, який в данім случаю є настрій в державі і чи в пригоді не найшла-б ся держава, що поспішила-б з такою прислугою. На сїм і закінчила ся поки-що та справа, а тепер ще, коли війна на суходолї що-йно на добре почала ся, потреба Росиї военного духа і дневникарство з висшої волї почало знов дзвонити в боєвий дзвін, щоби додати нового одушевленя і війску і суспільности в Росиї.

Але тимчасом, коли »Правительственный Вѣстникъ« виступив з такою рішучою відправою проти мирного посередництва, над Ялем склали ся немилі для Росиї події. Свого часу в росийско-турецкій війнї росийскі стратеґи називали великою помилкою Туреччини, що она не вміла утруднити росийскому війску переходу через Дунай, а тепер самі росийскі ґенерали попали в таку похибку. Сам перехід скрізь ріку і вступна побіда Японців ще не рішають війни на суходолї, але всеж таки показують сї події, яку перевагу має европеїзована мала Японія над росийским велитнем, котрий завдяки Побєдоносцевим і цїлій системі ворожій поступови і новочасній просьвітї такий безсильний і немічний, що мимохіть насуває ся біблїйна повість про Давида і Ґолїята. Пригоди учать розуму і як инші европейскі держави після страшних военних невдач приступали до внутрішних реформ, до направи шкільництва, подвигненя просьвіти і заведеня конституцийних порядків, так і Росиї неперечно вийдуть сї важкі пригоди в хосен, она буде приневолена зірвати з дотеперішньою системою, а вступити на дорогу европейских реформ, початих ще в перших роках володарства Олександра II, а так нікчемно знищених опісля всякими темними духами, котрі спричинили нинїшне важке положенє Росиї.

Наша читаюча публика.

(Конець).

Подам ще декілька примірів до порівнаня цїн українських перекладів виданих не Видавн. Спілкою, а иншими чи то товариствами, чи приватними особами, з цїнами таких самих нїмецких перекладів.

	цїна нїмец. чи франц. перекладу	цїна укр. перекладу (Вид. Сп.)
	неопр.	оправ.
Knut Hamsun: Hunger, Roman 1900	4·20 К	2·20 К
Tolstoi: Auferstehung, Roman	7·20 К	—
1) übersetzt von Czumivon in 3 Bänden 1899 J.	опр. 10·20 К	опр. 3·60 К
2) übersetzt von Tronin und Frapan 1900	неопр. 7·20 К	
	опр. 9 К	
Gerhard Hauptmann: Fuhrman Henschel 1898	неопр. 2·40 К	
	опр. 3·60 К	
Schauspiel		опр. 1·60 К
Gutzkow: Uriel Acosta Drame 1902	опр. 2·68 К	
		опр. 1·40 К
Tolstoi: La Sonate a Kreutzer	неопр. 4·20 К	неопр. 0·90 К
Weressajew: Bekenntnisse eines Arztes 1902	неопр. 3·60 К	опр. 3·— К

G. Hauptmann: Die Weber ц. 2·40 К, цїна укр. пер. 1 К; Ibsen: Wenn wir Todten erwachen ц. 3·60 К, цїна укр. пер. 1 К; Gorki: Die Bürger 1903 ц. 2·40 К, цїна укр. пер. 1 К; Gorki: Mieszczanie 1903 ц. 1·60 К, цїна укр. пер. 1 К; розуміє ся всї ті переклади неоправні.

І чи правдиві тепер всї ті закиди про високі цїни наших книжок? А не треба забувати на те, що нїмецкі, францускі чи польскі книжки повинні бути ще танші від наших, бо там книжку друкуєть ся в кількадесятьох тисячах а й не лежить вона цїлими роками на складах у книгарнях. А таки нїмецкі та францускі книжки далеко дорожші від наших. Та мимо того, що наші книжки вже й так досить тані, то вони були-б без сумнїву ще танші, колиб наша публика трохи більше кинулась до купованя своїх книжок, бо тодї книжку друкувало би ся не в 1500—3000 примірників, а в 20—30.000, а через те була-б вона ще більше тана, як тепер є. Вправдї в останних роках воно йде що-раз до лїпшого і здаєть ся за недовгий час ситуация під тим зглядом змінить ся до непізнаня, але всеж таки чим борше, тим лїпше. Видавнича Спілка має заповнити ще богато люк в нашім культурнім житю, пр. підняти ся періодичного ілюстрованого видавництва на взір росийскої »Нивы«, польского »Przewodnika illustrowanego« або сербскої »Нади«, постарати ся о докінченє перекладу цїлого Шекспіра та о виданє бодай важнїйших творів анґлїйских, францускиx та італїйских клясиків, познакомити наш загал з духовими творами Сходу та історию культури взагалї всїх людий і богато-богато инших річий, конечних знаню культурного чоловіка. Та на жаль всему альфа і омеґа брак більших фондів через те, що наша публика не купує виданих вже книжок. Нехай же тепер, коли в серединї Львова отворить ся велика книгарня Наукового Тов-а ім. Шевченка, наша інтелїґентна публика засипле її своїми замовленями так, щоби аж Висока ц. к. Дирекция почт і телеґрафів була змушена отворити ще одну свою філїю у Львові специяльно на те, щоб відбирати і експедиювати книжні посилки нової книгарнї! А тодї Видавнича Спілка буде видавати книжки як-раз до смаку наших людий: гарно, добре а (то найважнїйше!) тано, й кождий Русин буде міг з легким серцем вимовити слова: »в нас нинї XX вік!«

Ів. Кревецкий.

Японьско-росийска війна.

Рапорт Куропаткина.

Від Куропаткина надійшло урядове справозданє про битву над Ялю. Між иншим Куропаткин доносить: Положенє оборонцїв наших позиций ставало чимраз труднїйшим, особливо в Потієнтінсе, острілюванім неприятелем так від фронту, як і на крилах. Напротив нашої батериї в Потієнтінсе стояло 30 японьских гармат. Наша батерия отворила огонь, коли неприятельска полева батерия умовкла. Огонь був звернений головно на піхоту. З причини страт наша піхота мусїла цофнути ся на инше становиско. Підчас нашого огня Японцї виконували безнастанно атаки щораз новими війсками. Однак не рішили ся на атак на баґнети. Підчас переходу через ріку і штурму на горби, Японцї рівночасно з атаком на Потієнтінсе устроїли атак на ліве крило на-

ших позиций в Кінлієнчен, яке наші вкінци мусїли покинути. Уживаючи кілька разів резерв, ми могли удержати наше становиско довший час. Але понеже в наслїдок великого віддаленя головна резерва не могла наспіти в час (з тим стоїть у звязи димисия ґен. Зазулича, який, як головнокомандуючий, розпоряджав резервами — *Ред.*), наше війско опустило головне становиско і заняло позициї за Кінлієнченом, при чім було виставлене на сильний огонь Японцїв, які однак не рішили ся зійти з горбів. Неприятель отворив відтак сильний огонь артилєриї на наші нові позициї і зачав обходити наше ліве крило коло Сінан. З головної резерви два баталїони 11. п. п. і трета батерия 3. бриґади артилєриї, вислані до Лясіфанган, заняли становиско з двома фронтами до атаку, що уможливило нашій передній сторожи, яка богато потерпіла, забрати ранних. Баталїон 11. п. п. заатакований неприятелем з заду і на двох крилах, ішов кілька разів на баґнети, щоби беребити ся. Японцї не рішили ся боротись на баґнети і цофнути ся. Лише завдяки атакови на баґнети, підчас якого капелян, що ішов з хрестом в руцї, упав пробитий двома кулями, міг беребити ся 11. полк піхоти, єще перед приходом 10-го п. піхоти. Під охороною сего баталїону могло наше війско цофнути ся. Страти в 11. і 12 п. п. були дуже великі, однак ще не обчислені докладно. Поляг полковник Ляймінґ і команданти баталїонів Доветі і Раєвский. З 12. полку ранені команданти 9. компанії. Друга і трета батерия 6. бриґади артилєриї не могли забрати гармат, бо упала більша часть вояків, обслугуючих гармати і вигинули конї. Гармати треба було зіпсувати і оставити на місци. З тої самої причини не можна було забрати 6 гармат 3. батериї 3. бриґади артилєриї та вісїм машинових карабінів. Їх також вперід здемонтовано. Гористий терен був дуже великою перешкодою. До шпиталю в Фенванчен привезено до тепер 800 ранних, серед них 14 офіцирів. Дальший транспорт ранних в дорозї. На полуднєвий схід коло Фенванчен появила ся японьска кіннота, яка однак не відважила ся рушити дальше, бо вислано против неї дві компанії з двома гарматами. Перевіз ранних відбуває ся на візках серед дуже великих трудностий, при помочи наняти́х кулїсів. Значна часть ранних ішла піхотою, опираючись на рамени товаришів. До Фенванчен они дійшли по 24 годинах. Ґенерал Зазулич доносить, що війско мимо великих страт, не стратило бодрости і готове до дальшої борби. Страти Японцїв дуже великі. Над рікою Іго бачено три до чотири тисячі трупів.

Нові вісти.

Донесеню з анґлїйских жерел, немов би Японцї вже заняли Нючван, висадивши там цїлий корпус і відперши Росиян при помочи фльоти; заперечує се рос. тел. аґенция. Оно не било би нїчо дивного, бо з надбережних кріпостий може хиба удержати ся такий Порт-Артур против численної і далекострільної японьскої фльоти, але передвчасне і неправдиве розширюванє такої погоски вказує тільки на брехливість анґлїйских дневників, полюючих на сензацию і на... бізнес. Так само неправдивою треба приняти вістку, немов то Росияни спалили Дальний і покинули єго зовсїм. — З Порт Артура доносять, що там тепер тихо. В ночи 3. мая видано там з батерий і кораблїв коло 2.500 стрілів. Сам »Гиляк« вистріляв против Японцїв 300 куль. — З Токіо доносять, що єще при переслїдуваню Росиян прийшло коло Гугунлюн до завзятої борби, в якій по обох сторонах були рівні страти, коло 30 убитих і 300 ранних. — З Парижа доносять, що ґен. Зазулич з причини неумілого проводу в борбі над Яльом одержав димисию.

— ВІД АДМІНІСТРАЦИ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новинки.

— **Календар.** В пятницю: руско-кат. Георгія Великомуч.; рим.-кат. Йоанав Олїю. — В суботу: руско-кат. Сави; рим.-кат. Доміцелї.

—**Загальні збори член'в Товариства помочи убогих руск.-кат. церков імени св. Ап. Петра** відбули ся дня 26. цьвітня с. у. в музею руско-кат. духовної семинариї у Львові під проводом о. Корнила Дудикевича, пароха в Плугові, в присутности ВПреосьвящ. Митрополита Андрея, Впр. і Всесьв. членів львівскої митр. Капітули, делеґатів філїй Товариства, перемиской Впр. о. П. Ступницкого і численно зібраних членів Товариства. Збори відкрив о 4. год. пополуд. предсїдатель Товариства, Впр. о. крил. Т. Пюрко відповідною бесїдою, в котрій по привитаню всїх зібраних, представив історию Товариства від заснованя до теперішного часу і подякував в імени Товариства за попиранє змагань Товариства ВПреосьвящ. Митрополитови, ВПр. о. офіциялови А. Білецкому, Всеч. оо. деканам, редакциям руских часописий »Дїло«, »Руслан« і »Галичанин«, та всїм тим, котрі причинили ся до вельми успішного розвитку Товариства. По виборі предсїдателем зборів ВПр. о. К. Дудикевича, котрий покликав на секретарів оо. Иосифа Фолїса зі Скрилова і Івана Давидовича зі Львова і по зложеню подяки ВПр. о. офіциялом А. Білецким за численну участь в зборах, приступлено до порядку дневного. Зібрані вислухали звіту секретаря о. Т. Яреми о дїяльности видїлу за р. 1903 і звіту касиєра о. С. Мохнацкого о станї каси з кінцем 1903. р. (оголошений в 13. ч. львів. Архиепарх. Відомостий за 1904). Відтак на внесенє о. декана Іл. Пачовского в імени надзираючої ради удїлено видїлови абсолюторию і виражено єму признанє за єго ревну і успішну дїяльність. На підставі реферату совітника п. Грабовеньского зі сторони видїлу, рішено по дискусиї зміну деяких §§. статута, на підставі котрої то зміни між иншим може видїл удїляти крім безповоротних також і зворотні запомоги церквам (§ 3) і увільняти членів селян від вписового (§ 5. 1), — загальні збори вибирають на будуче управляючий видїл на один рік, а не на три роки (§ 17.); постановлено також, що корінний фонд має так довго побільшати ся, доки не осягне суми 2000 К (замість дотеперішних 6000 К) річних відсотків (§ 28), а то тому, що філїї Товариства мають свої осібні корінні фонди. Предложенє о. дек. Танчаковского, щоби підвисшити церквам яко членам основателям квоту одноразового датка із 50 К, а яко дїйсним членам річної вкладки із 5 на 10 К, відкинено, а рішено інтерпретувати § 4. 3. і § 5. 2. в сей спосіб, що церкви не могуть бути членами-основателями. Рішенє проєкту реґуляміну для видїлу, предложено сов. п. Грабовеньским відложено.

По мисли § 16. 6. призначено із чистого доходу за р. 1903 в квотї 8.658·94 К 10% на корінний фонд в круглій сумі 800 К з тим, що видїл має право ужити сей корінний фонд на позички церквам з пупілярним обезпеченєм; а роздїленє решти квоти 7.858·94 К на запомоги церквам полишено видїлови, однак, що рішеня сих зборів мають обовязувати вже при роздїленю сегорічних запомог. — ВПреосьв. Митрополит, що слїдив з увагою хід дискусиї і брав в нїй живу участь, по якімсь часї відійшов, пращаний теплими словами предсїдателя Товариства ВПр. о. крил. Т. Пюрка, який дякував за попиранє Товариства. На єго слова ВПреосьвящ. Митрополит відповів, запевнюючи, що буде попирати змаганя Товариства. По відкиненю внесеня видїлу на призначенє евентуальної ремунерациї секретарови і касиєрови видїлу 10 К місячно і по виборі о. Івана Давидовича на опорожнене місце заступника видїлового, закрив о. предсїдатель о 8. год. вечером збори, а Впр. о. крил. Т. Пюрко подякував предсїдателеви зборів за провід, а членам за участь в зборах.

— **Загальні збори Українсько-рускої Видавничої Спілки у Львові** відбудуть ся дня 18. н. ст. мая о год. 5. вечером в комнатах Наукового Товариства ім. Шевченка при ул. Чарнецкого ч. 26. з таким порядком дневним: 1) Відчитанє протоколів з попередних загальних зборів. 2) Звіт Дирекциї за рік 9 3. — 3) Звіт контрольної комісиї. — 4) Внесенє Дирекциї що-до роздїлу зиску за рік 1903. 5) Вибір 5 членів Дирекциї і 2 заступників. — 6) Вибір контрольної комісиї. — 7) Внесеня і інтерпеляциї членів.

— **З Підгайців.** Загальні збори філїї Просьвіти в Підгайцях відбудуть 13. мая о 2. год. з полудня з порядком дневним: 1) Звіт видїлу філїяльного, 2) звіти Читалень »Просьвіти«, 3) вибір нового видїлу і 4) внески членів.

— **Пожарний курс** в Струтинї, золочівского повіта, відбув ся дня 24. цьвітня с. р. заходом львівского »Сокола« і Товариства обезпечень »Днїстер«. Делеґат львівского »Сокола« дг. Н.

Денис Угнівець.

Грицько Волоцюга.

(Дальше).

VIII.

Хвиля мовчаня — безчинности.

Ходїм на дїл...

Ходїм...

Ми війшли в село. Низенькі хатки поросли мохом від старости, погорбили ся. Зчорвїли від нужди. Поля, ниви облогом лежать. Опалений чоловік крає землю. Піт горохом котить ся по смаглім лобі.

Ми приступили до орача.

На віщо краєш землю?...

Мужик глянув здивований на нас подорожних.

Як то?...

Для кого працюєш?

Для кого?... для житя... щастя!...

А щасливий ти?

Тепер... трохи...

Колиж цїлком?

По смерти...

А за житя?

За житя?...

Орач відвернув ся. Спустив зір на землю. Уста його продовжили ся пявками, якби сьміяли ся з дивацьких подорожних. Орач зігнув ся. Жилястими, покритими твердою лускою долонями обняв чепіги. Стиснув їх, напружив ся і цїлим тягаром своїм придавив плуг, аж жили вировками понабігали, а кістки затріщали.

Гей воли... ге... ріжте, крайте землю... То наше щастє.

Зрозумів ти його? — спитав ангел.

Я?... Так!.. Але воно за дороге для мене.

А може за підле видає ся тобі... додав ангел з докором.

Га... ходїм ще далї.

— — — — — — — — — — —

В дали в чорних хмарах диму якби в окопченім тумані, наче в сумерку, бовванїли високі комини фабричного міста. Чорними гірлами випльовували дим, саджу, червоні іскри. Крізь сїтчаті каганцї на їх пащах висували ся лїниві почвари волохатого туману, сичали як гадюки, сопіли уриваним стогоном сивої пари. Окопчені, масивні, безстатні фабрики дивили ся страшно, як ненаситні велити. В їх обсмалених грудях пекольним огнем палала жадоба зиску. А в сїм пеклї ненаситнім уганяли як демони на пів нагі робітники. Їх очи жевріли червоною гранею. Поломінні язики та горячі визїви червоних челюстий фабричної печі смалили їхнє лице. Язик робітників сухий вилазив з уст.

Що ти на се? Чи не до вподоби тобі отсей пекольний танець?

Від малку аж до згорбленої старости задля куска хлїба... задля сього мученичого житя...

Ідеєю... щастєм — пекольні муки під визївами пожираючого вогню... Мозольна праця, кровавий, горячий піт задля часочка тої працї нагодованої чорним шматком хлїба...

Я дивив ся блудним зором шаленого. Менї було страшно. Я терпів терпінєм отсих опирів... бездольних людий.

Страшно тут... втїкаймо, благав я ангела. Тої горячи не видержу. Мене спалать жар. Затопить піт горячою лявою. Тупими зубами роздусить колесо машини... ликнуть ненаситні смоки...

Я став втїкати. Менї видало ся, що в моїм нутрі горить неначе в сих пекольних челюстях. За мною гонив дикий, оглушуючий гуркіт машин.

Над берегом гірського потока здогонив мене ангел. Я припав до холодної води і пив... пив, як би хотїв цїлий потік втягнути до себе, загасити пекольний вогонь моєї душі.

Ангел стояв біля мене і покивував сумно головою.

Чоловіче бідний... ти хочеш жити а від житя утїкаєш?...

Пожди... покажу ще одну стежку, але нею ідуть лише сини богів. Боги зродили їх або в муках або в роскоши. Але пісня їх та сама, тільки не однакова мельодия...

Ангел уніс мене понад ледоваті шпилї гірські і поставив в зеленому гаю. Гай пах весною. Пташки щебетали між молодим листєм дерев. Шовкова, густа мурава блищала в рожевих лучах сонця, як мягкий, гладонький зелений атлас покроплений золотою росою.

В тїни явора, на березї срібнолентого ручая не старий ще чоловік. Він не старві ся анї весною анї ледовою зимою. Чи спека чи буря — він був вічно той сам молодий. Чоло у нього прискало промінєм сьвятости. Очи дивили ся

Сіяк, яко інструктор пожарний, перевів науку, розпочинаючи сокільскою муштрою. Початок науки звістила трубка пожарна. Довгим рядом витягнули ся Соколи на площи біля церкви. При помочи струтиньского начальника стягу пояснив делеґат муштру і виучив головних приказів. За пів години вже всї виконували добре звороти і походи. Тодї начальник вивів віддїл споза паркану церковного на улицю, здав звіт, віддав честь делеґатови і повів Соколів при звуках трубки над ріку до роботи зі сикавкою. Цїле село рушило товпою і залягло оба береги ріки, якби на йорданьске сьвято. На вид обсаджених обох берегів ріки, жартували собі люди, що »ріку Ялю обсадили Москалї і Японцї«, бо другий беріг ріки обсїла дїтвора, зросту малих Японцїв. Се був доказ веселого настрою і охоти. Сикавка пішла в рух: кілька разів повторено роботу без води, а вкінци по год. 4. вечером зроблено вже пробу з водою, з довгим ланцухом водним, удаючи ратунок поблизької хати. Вдоволені вислїдом сеї проби, удали ся всї на вечірню і назначили дальшу науку над ставом. Над став прийшла також двірска челядь. Тут зроблено науку з драбиною, іменовано командантів віддїлів і представлено їх стягови. Тепер вже кождий віддїл з командантом був готов на знак алярму. Сурмач затрубів на алярм, а все кинуло ся до роботи. Віддїл ратунковий виносив річи з хати, віддїл санїтарний на боцї винесені дїти заплакані запитькував, а віддїл порядковий сторожив винесених річий. Тимчасом віддїл сикавочний працював енерґічно, а струя води зливала раз коло разу назначену хату, а віддїл водний удержував порядок довкола загроженого місця. Також означувано віддалене хат і далекість сили струї. Вдоволені забавою, бо се дїйсно корисна забава, зібрали ся Соколи, начальник здав звіт делеґатови і цїлий стяг вернув при звуках трубки до Читальнї »Просьвіти«. Тут Соколи пересьпівали сокільский марш, відтак звернули ся до делеґата з ріжними запитами, а сей в відповіди пояснив статут і теорию пожарну. Людям так сподобали ся сокільскі звичаї, що постановили закладати »Соколи« в сусїдстві, щоби могли показати ся з муштрою і з вправами пожарними. Амбиция пре їх до знаня, науки і працї, а се власне повинна інтелїґенция поперти, користати з нагоди і намовляти до закладаня »Соколів«. Пізним нечером відїхав делеґат, але люди не розходили ся ще довгий час і обговорювали з очивидним зворушенем і вдоволенем побут делеґата львівского »Сокола« і цїлу науку, яка порушила все село. — Всїм Соколам струтиньским належить ся признанє, що охочо взяли ся працї і обіцяли дальше робити на славу свого села і повіта. Львина часть сего признаня припадає місцевому парохови о. Я., котрий як тихий, але щирий і ревний пастир дбає о моральне і духове піднесенє своїх парохіян, в чім находить підпору і поміч від власної Родини. Таких робітників без шуму і гуку на народній ниві нам найбільше потреба, бо такі доведуть народ до пуття. Праця сокільска будить народ і орґанїзує, а народ вхопивши сокільский прапор, розвиває его і взносить високо, щоби кождий переходячи, побачив его здалека і знав, куди має йти до працї.

— **Вінчанє** п. Івана Сполїтакевича, урядника »Днїстра« з п-ною Оленою Гарухівною, дочкою о. Віктора Гаруха, відбуде ся дня 2. червня с. р. в парохіяльній церкві в Грабовій (почта в місци, тел. Буск, зел. Красне). — Вінчанє п. Осипа Праска, пар. учителя з Добротвора, з п-ною Евгениєю Калиневичівною відбуде ся дня 7. мая о 7. год. вечер в церкві в Камінцї струм. — Вінчанє п. Івана Стернюка, купця з Заліщик, з п-ною Омелянною Крушельницкою відбуде ся ся 10. с. м. о 8. год. вечер в церкві св. Юрия у Львові.

— **Пожарний „Сокіл“ в Гостові**, товмацкого повіта, засновано на статутї львівского »Сокола«. Намісництво затвердило вже статут.

— **Тов-о „Днїстер“** закупило від »Просьвіти« каменицю при ул. Підвале 7, де тепер містить ся руский »Сокіл« і хоче на місци тої старої каменицї поставити величавий триповерховий будинок для своїх бюр. Перед згаданою реальностию є невеличка площа, яку „Днїстер“ хотів набути від львівского маґістрату і в тій цїли звернув ся до него письменно. Реґуляцийна і будівнича секциї ухвалили відступити ту площу з 34 квадр. сяжнями за несповна 3.000 К, але фінансова секция більше шовіністично настроєна заявила ся проти продажі сеї площі, бо, мовляв, камениця „Днїстра“ заступить вид на Успеньску церкву. Однак ся комісия не звернула мабуть уваги на важну обставину, що Руску улицю при будові каменицї „Днїстра“ розширять о кілька метрів, та що як раз з тої причини комісиї реґуляцийна і будівнича були за продажию згаданого кусника ґрунту на розї ул. Рускої і Підвале. Справа сеї продажі має бути полагоджена на нинїшнім засїданю міскої ради, а польскі часописи вже наперед накликують радних, аби голосували проти продажі тої площі.

— **З державної ради.** Вчера відбуло ся засїданє скликане письменно президентом. Не ріжнило ся нічим від попередного і виповнилось цїлковито обструкцийними внесенями Чехів; слїдуюче в пятницю.

— **Берім примїр!** „Товариство школи людової“ удержувало приватні польскі школи в збаразкім повітї в вісьмох селах, а оподї відбув ся публичний іспит дїтий тих шкіл. Всї дїти зібрали ся під проводом своїх „учителїв“ в селї Оприлівцях. Явило ся понад 230 дїтий: з Оприлівців 32, з Зарубинців 28, з Нетреби 40, з Новиків 40, з Іванчан 25, з Курників 20, з Курників II 27 і з Чумалї 30. На іспитї були шкільні інспектори окружні з Тернополя і зі Збаража. Замітне, що дїтий учили некваліковані сили, а в чотирох місцевостях молоді селяни, які самі уміли ледви читати і писати. Так роблять Поляки, а ми що? В кілько то селах, де нема шкіл, можна би заложити такі курси для науки дїтий, а сю задачу могло би сповнити у нас духовеньство. Під тим зглядом відносини у нас лїпші. Лише треба крихти охоти до працї і пожертвованя.

— **В Зеленій**, надвірняньского повіта, засновано »Спілку ощадности і позичок, стоваришенє зареєстроване з необмеженою порукою«. Цїлею спілки є старати ся о материяльне і моральне піднесенє членів спілки іменно через: а) удїлюванє членам в міру потреби, ужиточности, цїли і в міру фондів потрібних в господарстві, промислї і торговлї позичок; б) данє можности поміщувати на процент гроші заощаджені а марно лежачі, в той спосіб, що спілка принимає і опроцентовує вкладки щадничі; в) підпиранє твореня спілок і заробкових та господарских стоваришень в окрузї спілки. Головою заряду є о. Александер Решетилович, місцевий парох.

— **Просьба о поміч.** Як вже було оголошене в часописях, отворено в Бережанах філїю ґімнастичного тов-а »Сокіл«. Здаєть ся, злишним буде поясняти вагу сего товариства. Щоби однак оно могло сповнити свою задачу, потребує немало гроший на всякого рода ґімнастичні прилади. Місцева інтелїґенция не в силї покрити сама видатків з тим получених, бо вже аж надто обтяжена всякими патріотичними контрибуциями. Тож звертаємо ся до сїльскої інтелїґенциї з горячим зазивом приступати в члени товариства в характері членів основателїв або членів спомагаючих. Перші платять одноразово 100 К, другі 2 К вписового і річну вкладку в сумі 6 К (платні ратами). Сїльска інтелїґенция значно менше поносить всяких патріотичних податків бо не платить вкладок до ріжних товариств, удержуваних місцевою інтелїґенциєю. Тож сподїємо ся, що наш поклик не остане без відповіди. Всякі датки на бережаньску філїю тов-а »Сокіл« просимо слати на адресу: Ярослав Сінґалевич ц. к. официял почти в Бережанах. За бережаньску філїю тов-а »Сокіл«: *Др. В. Бачиньский*, справник.

— **О.** Берлиньскі ґазети доносять, що якийсь 20-лїтний ямар з Горішного Шлезку, Войтїх Людзїк винайшов машиновий прилад, при помочи якого можна недопустити пробитий кулею воєнний корабель до затопленя. Молодого „винахідника“ покликано до мінїстерства, аби задемонстрував свій винахід. Чи вартість нового винаходу буде більшою від знаку в заголовку сеї новинки, покаже будучність.

— **Доля підбігунової виправи.** Петербурска Наукова Академія оголошує: Барон Едвард Толь, провідник підбігунової виправи, урядженої заходом Академії наук, дня 26. ст. ст. жовтня 1902, опустив остров Беннет в полудневім напрямі. З бар. Тольом був зьвіздар Зеберґ і два Якути, Василї Ґоротков і Чічак та Николай Протадіконов, званий Омук. Всїх, як можна догадувати ся, понесла ледові криги в незвіснім напрямі. З огляду, що дотеперішні стараня, прийти їм з помочию остали без вислїду, Академія виплатить 5.000 рублїв нагороди тому, що віднайде або всїх або бодай одного з учасників виправи; 2.500 рублїв призначує за вказанє слїдів, які улекшили би віднайденє членів виправи. — Доси догадувано ся, що бар Толь, повертаючи з острова Беннет до Нового Сибіру, згинув або з голоду, або з якої иншої причини. Однак всї подорожники до підбігунових околиць, як Нанзен, Кольчак і ин. думають, що бар. Толя леди могли занести далеко на північ і не виключено, що він може ще жити. Академія має тому зарядити нову виправу до переглянення всїх островів від Новосибірских до Краю Франц Йосифа.

— **О загадочній події** доносять з Риму: На горі Партенїо коло місцевости Авелїон, недалеко Неаполя, найдено онодї трупа елеґантно одїтого мущину, котрий по всїм признакам скінчив самоубийством, кинувши ся в пропасть. В кишени самоубийника найдено один том творів Шопенгавера і карточку з написом: Отто Штерлїнґ, маляр з Парижа. Для сконстатованя тотожности особи помершого заряджено слїдство і справджено, що самоубийник лишив куфер в готелю Авелїно, де назвав себе Йосифом Ганольд. Однако в тім куфрі найдено іматрикуляцийну книжочку унїверситетску медициньского видїлу у Львові на імя Марияна Гончевского. Супротив того тепер не знати, ким був згаданий самоубийник.

— **Заповідь переворотів.** Американьский метереольоґ проф. Гемтон видав недавно брошуру, в якій доказує, що тепер настала доба великих переворотів на нашій земли і що заносить ся на дїйсну революцию в природї. Океани виступлять з берегів, підсонє змінить ся, всюди повстане богато нових вульканів, а вслїд за сим прийдуть грізні катастрофи і переображенє нашої землї. Теперішні землетрясеня, вибухи вульканів і т. и. є лише вступом до великих переворотів і заворушень в природї. Не знати лиш, чи ті віщованя не є »американьскою правдою«.

— **Дрібні вісти.** У мінїстрів у Відни була оподї депутация з Чорткова з просьбою о креованє там окружного суду. Мінїстри др. Кербер, др. Бем-Баверк і др. Пентак обіцяли прихильно полагодити ту справу. — Доповняючий вибір одного члена повітової ради в Калуши з ґрупи сїльских громад відбуде ся дня 14. червня. — Перша слухачка теольоґії (протестантскої) записала ся на унїверзитет в Гайдельберзї.

— До нашої Адмінїстрациї прислав:

На будову руского театру у Львові ВПр. о. Теодозий Курпяк з Тлустого 12 К 10 с зібраних на заг. зборах Читальнї »Просьвіти« в Тлустім дня 1. с. м. (Прислані доси датки зложено на вклад. книжочку ч. 800 Кр. Союза кред.)

В кождій рускій хатї повинна бути на стїнї **мапа всеї Руси-України**, видана Р. Тов-ом педаґоґічним у Львові. (Величина : 75×59 цм.). Коштує лише **40 сот.** Молодїж при науцї чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчини.

Посмертні † оповістки.

— **О. Стефан Стисловский**, парох в Ляцкім, золочівского деканата, львівскої архиепархії, надїлений крилошаньскими відзнаками, упокоїв ся дня 26. цьвітня по довгій а тяжкій недузї в 58. роцї житя а в 31. р. сьвященьства. Покійник був щирим патріотом і ревним дїячем на народній ниві. В. є. п.!

— **Елєонора** з Шараневичів **Громницка**, вдова по пароху в Красній, калуского повіта, упокоїла ся в Красній по довгій недузї дня 4. с. м. в 73. роцї житя. В. ї. п.!

натхненем. В руках пестив лїру. Білими пальцями погладив він струни і тихли птахи... німіла трава.

Він сьпівав...

Нї!... він розказував природї.

На слова його пісні процвитали цьвіти, плакали дерева і трави... сьміяло ся небо... щебетали пташки... цїлий сьвіт надземських духів злїтав до нього.

І я занїмів. Зі звуками його пісні вливало ся бездонне море супокою до мого серця і гасило в нїм пекольний вогонь... То знов віяв роскішний холод. Я припав на колїна і молив ся до сьпівака.

З усїх усюдів приходили до нього заплакані, а він утирав їм слези. В пошарпані зневірою серця він вливав надїю гармонїєю тонів.

Він був чудотворцем.

Торкнув струнами — а струни трубіли сурмами і будили сплячих рицарів в могилах...

Торкнув струною... і горді, непоборимі смертельниками льви, ласили ся у його стіп. Буйні, чорні орли злїтали ся з недоступних скалищ і сїдали на його рамени мов лагідні голуби.

Він всемогучий... пів-Бог... А ти, говорив ангел?...

Ти смертельний... син землї...

Я зітхнув... смертельний... син землї...

— — — — — — — — — — — —

(Конець буде).

Телеґрами

з дня 5. мая.

Відень. Мінїстри Ґолуховский, Пітрайх, Кербер, Бем-Баверк і адмірал маринарки Шпавн виїхали до Будапешту.

Будапешт. Апеляцийний трибунал зарядив, аби випущено із слїдчої вязницї арештованих членів страйкового комітету зелїзничих урядників.

Берлин. Цїсар Вільгельм приїхав по двомісячній подорожи до Берлина. Берлинцї витали его овацийно. Цїсар вїхав до міста на кони через Бранденбурску браму.

Софія. Македоньскі ворохобники знова пробудили ся. Прийшло до кількох кровавих стріч ворохобників з турецким війском. В одній з битв поляг провідник ворохобник Іванов.

Льондон. З Токіо доносять: Порт Артур замкнено брандерами. З причини сего радість незвичайна. Народ з музикою перетягає улицями.

Господарскі, промислові і торговельні вісти.

Рахунок Краєвого Товариства кредитового урядників і сьвящеників, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, за місяць цьвітень 1904.

I. Стан довжний:

1) Уділи членів		17.002 К 86 с.
2) Фонд резервовий		1.306 „ 52 „
3) Вкладки щадничі		
а) стан на початку місяця	К 83.490 с. 22	
б) вложено в цьвітни	„ 7.225 „ 13	
разом	К 90.715 с. 13	
в) винято в марцю	К 5.638 „ 92	
Позістає з кінцем місяця		85.620 К 15 с.
4) Сальдо побраних процентів		2.779 „ 99 „
5) Резерва податкова		60 „ — „
6) Непіднята дивіденда		402 „ 75 „
7) Кредит банковий		14.108 „ — „
Сума		112.280 К 27 с.

II. Стан чинний.

1) Позички уділені на скрипти і векслї:		
а) стан на початку місяця	К 111.583 с. 41	
б) уділено в цьвітни	„ 10.719 „ —	
разом	К 122.302 с. 41	
в) сплачено в цявітни	„ 4.620 „ 68	
Стан з кінц. місяця		117.681 К 73 с.
2) В щадниці почт. (оборот чековий)		213 „ 04 „
3) Льокациї в товариствах кред. і банках		905 „ 22 „
4) З рахунку ріжних сторін		99 „ 10 „
5) Движимости		557 „ 00 „
6) Кошти заснованя		100 „ 00 „
7) „ адміністрациї		568 „ 75 „
8) Готівка в касї		1155 „ 43 „
Сума		121.280 К 27 с.

Членів прибуло 13, убуло 0, остає з кінцем цьвітня 1904 всїх членів 382 з 443 декларованими уділами в сумі К 22.150·—. Уділ членьский 50 кор. платний також ратами; вписове 2 К. Товариство принимає вкладки щадничі на $4^1/_2$%, позички уділяє на 7%. Також посередничить Товариство в заключуваню обезпечень на житє всякого рода і уділяє дотичних інформаций безплатно.

Львів дня 30. цьвітня 1904.

Дирекция.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівского університ., б. лікар клініки проф. Ляйдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.

ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

Християньский Календар МІСИОНАРЯ

на 1904 рік

коштує лише 50 сот., а з почтовою пересилкою 60 сот. Зміст богатий, ілюстрациї гарні. При закупні більше примірників вельми значний опуст. Висилає лише за готівку: *Видавництво Чина св Василія В. в Жовкві.*

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

С. Я. Новиського

можна набувати в Адміністрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.)

Александер Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК французької мови

Часть I. *Апробований для всїх середних женьских шкіл.*

Примірник оправлений в полотно 2 К 50 с. (на почтову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускім Інститутї для дївчат в Перемишли.

Читайте! Читайте!

Повне видане Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатиньский.

ДО БРАЗИЛЇЇ!

драма з галицкого, еміґрацийного руху в 4 актах. — **Ціна 80 сот.**

»Діло« (ч. 53. з дня 7. марта 1898) писало в фейлетонї про сю драму: Сам предмет цікавий і змальованя его справді артистичне. Тенденция прехороша. Се здає ся одинока **драматична штука у нашій літературі з так прекрасними гадками, з так похвальними змаганями.** Она може мати превеликий, корисний вплив передо сїм на наше селяньство.

Ся драма надає ся на вистави по читальнях, тим більше, що справа еміґрациї є ще завсїгди у нас актуальною.

Набути можна в Ставропигійскій книгарни у Львові.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї.

Найновійший твір

Л. Лопатиньского

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диялоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалерию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Ціна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекурацийнім

„ДНЇСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНЇСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, **звертає членам** щорічну чисту надвижку. **Звороти виносили** за р. 1900, 1901 і 1902 суму **219.332 кор.** т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує **ДНЇСТЕР** скоро при участи місцевих членів і делеґатів. Від 1893 до 1903 виплатив **ДНЇСТЕР** відшкодовань на суму 4,161.669 кор.

ФОНДИ ДНЇСТРА з кінцем 1903 р. виносять **1.013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цінних паперах.

ПОЛЇСИ ДНЇСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АҐЕНЦИЇ ДНЇСТРА находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; **ДНЇСТЕР уділяє аґенциї господарям**, де єще на більший округ нема аґенциї. **Аґенти** заробили вже **537.815 кор.** провізиї.

НА ЖИТЄ треба обезпечати ся через **ДНЇСТЕР** в Товаристві краківскім; власну провізию від таких обезпечень **дає ДНЇСТЕР на рускі добродійні цїли; тому на житє обезпечайте ся тілько через ДНЇСТЕР.**

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНЇСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі »Просьвіти«.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.